

Unitárius Jövendő

Egyháztársadalmi, hitéleti és missziói célokat szolgáló lap.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS LAJOS brassói lelkész-esperes.

Megjelenik minden hónapban. Előfizetési ára Romániában évi 130 lej. Magyarországon évi 5 Pengő. Más országokban ennek megfelelő összeg.

Szám: 1—1941.

E. K. T. T.

A romániai egyházi főhatóság ujévi izenete.

Kedves unitárius Testvéreink!

Egy esztendő ismét elrepült felettünk. Újévre virradtunk. A mult nyitott könyv, nincs benne semmi titok. De hogy mit hoz az ujesztendő, ki tudná azt megmondoi? Felragyog-e a szerencse csillaga, vagy végleg alábukik? Átláboljuk-e, vagy behullunk az idő tengerébe? Felelet nélkül maradó kérdések!

Pedig de szeretnők tudni, mert oly igen elvagyunk fáradva és meg vagyunk terhelve.

Az élet országutja csupa szerencsétlenekkel van tele, akik mind-mind vesztett boldogság- emlékeket vonszolnak reszkető szivükben és tévoa kérdik: lesz-e még ugy, hogy a földön nem dul a háboru, hogy megszünik a gyölölködés és felragyog az általános jólét és békés boldogság áldott napja?!

Unitárius Testvéreink! Ne nyugtalanokdjék a Ti szivetek és ne adjátok fel a jobb jövő reménységét, mert Isten a világ felett s a mi életünk hajójának kormánykereke az Ő szent kezeiben van. Az emberek tévelyeghetnek, bünt-bünre halmozhatnak, tönkretehetik a maguk és embertársaik boldogságát és megkeseríthetik egymás életét, de az Isten csak szeretni és áldani tud.

Nyissátok fel lelketek szeméit és lássátok meg a legnagyobb szenvedőnek, Jézusnak dicsfénytől övezett alakját, ki ott áll az Ujesztendő bölcsője felett és kitért karokkal int felénk és hív: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és megterheltettetek és én megnyugosztlak benneteket! Vegyétek fel magatokra az én igámat és tanuljátok meg tőlem. hogy én szelid és alázatos szivü vagyok és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek!”

Ha ezt megtanuljátok tőle: az uj esztendő esélyei nem nyugtalanitanak, lelketek háborgása lecsendesedik és vele együtt imádkoztok, mondván: „ha lehetséges, muljék el a keserü pohár, mindazonáltal legyen meg a Te akaratod!”

Ezzel az imádsággal ajkatokon vegyétek fel a letett igát és induljatok neki bátran az uj esztendőnek! Ne féljete, mert ha Jézust követve: hitben, szeretetben és csak Istenben bizva végzitek családi és társadalmi kötelességeiteket: veletek csak az történhetik, ami javatokra szolgál.

Szeressétek, szeressük egymást feltétel nélkül! De legyünk szeretettel más faju és felekezetü embertársainkhoz is, mert ha külsőleg van is különbség közöttünk, azért a lélek ugyanaz, mert nincs több Isten, hanem csak egy, aki minden embernek egyformán Atyja s akinek mi mindnyájan gyermekei s így egymásnak testvérei vagyunk.

Ezeket az igéket hirdetjük és izenjük Nektek közelben és távolban lakó Kedves Testvéreinknek az uj esztendő első reggelén. Engedjétek azokat szivetek földjébe hullani! Legyen jelszavatok: „Szelidség és alázatosság; szeretet és szivjóság”, mert ez illik hozzánk unitáriusokhoz, mert minden számbeli kicsinységünk és anyagi szegénységünk mellett is, mi unitáriusok vagyunk legközelebb az ember Jézushoz.

Testvéreink, ez a közelség kötelez!

Legyen rajtatok és munkáitokon Istennek szent áldása a beállott uj esztendőben!

Torda—Sinfalva, 1941. január 1.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Gál Miklós
főgondnok.

Árkosi Tamás
esperes, egyházi közügyigazgató.

Csendes óra :

A fali óra tizenkettőt ütött. Egy esztendő me-
rült újból az örökkévalóságba és újesztendő kezdő-
dik. Magamba szállok és a multa gondolván kérdé-
sek tolnak a lelkem elé:

Milyen volt az életem az elmúlt esztendőben?
Hivatásom és cselekedeteim, emberi méltóságom és
gondolkozásom összhangban voltak-e egymással?
Nem voltam-e könnyelmű és meggondolatlan az
enyémről való gondoskodásban? Anyagi és lelki
javaimmal miként sáfárokodtam? Okosan használ-
tam-e azt a kis jövedelmet, melyből a családi, egy-
házi és társadalmi élet sok követelményét kellett ki-
elégíteni? Gondoltam-e eleget családomra és azokra
a kötelességekre, melyek a családi élettel kapcsolat-
ban reám neheznek? Megőriztem-e lelki és erköl-
csi életem tisztaságát, hogy abból tisztesség és szép-
ség áradjon másokra és a munkakörre, melyet be-
töltök? Megtettem-e kötelességemet hitemmel és egy-
házzal, fajommal és a társadalommal szemben?
Parányi erőmet áldozatul hoztam-e ezek érdekében?
Fontos kérdésekben nem voltam-e megítélésben
elhamarkodó és türelmetlen, egyoldalú és igazság-
talan? Szerettem-e és gyakoroltam-e az Isten házá-
t, hogy könnyítsek a lelkemre nehezű terheken, erő-
södjék hitem, tisztuljon a gondolkozásom, nemesed-
jék életfelfogásom és indítást nyerjek jócselekedetek
véghezvitelére, az életküzdelemnek bizalommal való
továbbharcolására, hogy a csalódások között új erőt
nyerjek s netán összetört reményeim romjai között
megújult hittel nézzek szembe a bizonytalan jövő-
vel, hogy szomorú és bánatos időben oszoljanak
életemnek fellegei? stb., stb. Tökéletes nem voltam,
de a jóakarát nem hiányzott.

Amint elgondolkozom, érzem, hogy egész éle-
temnek a központja a hitvilág, melyből megnyug-
tató érzéseim is fakadnak. A hitvilág a templomban
nyer táplálékot, alakul, épül s fokozódik győzelmi
erővé. Jól esik visszagondolnom arra, hogy a zsol-
táriró szavai milyen nagy örömet okoztak lelkem-
nek, ha betölthettem: „Uram, szeretem a te háza-
ban való lakozásomat”. Érzem, hogy így kell legyen
a jövőben is. Ha bármi okból soha, vagy ritkán
látogatnám a templomot, bünt követnék el a saját
lelkemmel hitemmel és egyházzal szemben. Az
egyház meg van gyengülve, tehát mindent felejtve,
mindannyiunk érdeklődésével és áldozatos tetteink-
kel, öntudatos unitáriussággal és nemesítő példa-
adással kell erőt adnunk egymásnak.

Segíts meg ebben az újesztendőben is, Istenem!

EGO.

Újesztendő kezdetén :

Az újesztendőnek nagy jelentősége van az ember
életében. Nemcsak azért, mert sokan munkásságuk
eredményéről és anyagi helyzetükről mérleget készí-
tenek s annak alapján terveznek a jövőre nézve,
hanem különösen azért, mert a legtöbb ember lelki
megállóhoz ér ilyenkor. A család keretén belül
egyházi és hitbeli életét is számbaveszi s bizonyára
sokan nyernek indítást arra, hogy az isteni gond-
viselés erejével, a saját lelkük építésével, általában
a vallás kérdéseivel komolyabban foglalkozzanak,
mint eddig tették.

Az unitáriusságát komolyan vevő embernek
mindennap el kellene végeznie e számbavételt ön-
magával, ami néhány pillanat alatt is megtörténhetik,
de különösen az újesztendő bizonytalan útján nem
volna szabad senkinek elindulnia e számbavétel
nélkül. Mert ez egyfelől az unitárius anyaszentegy-
házhoz tartozás érzetét erősíti s a vele járó köteles-
ségek lelkiismeretes teljesítésére buzdít. másfelől az
unitárius hitfelfogás természetes voltát és tisztaságát,
igazságát és szépségét hozza felszínre az ember
gondolkozásában. Minél többet foglalkozunk ezekkel,
annál inkább vérünkkelé válik, szilárd meggyőződéssé
erősödik bennünk az unitárius hiteszme.

Az újesztendő kezdetén sokszorosan át kell
éreznünk, hogy unitárius egyházunknak meggyőző-
déses tagokra van szüksége. Olyanokra, akik nem-
csak névleg mondják unitáriusnak magukat, hanem
az unitárius hiteszme igazsága lobogva ég lelkükben
s annak védelméért és megtartásáért mindenre
készek, terjesztéséért pedig hivatást éreznek maguk-
ban. Nem kicsi dolog az, hogy Jézusnak tiszta szel-
leme már 400 esztendővel ezelőtt az unitárius gon-
dolkozásban újult meg s Erdély földjén különösen
a nép szívében eresztette mélyre gyökerét s a ke-
reszténység minden emberi felesleges hozzáadástól
és tévelygéstől megtisztult iránya az unitárius gon-
dolkozás világossága mellett következetesen és a
megismert igazsághoz méltó szívóssággal, lassan de
biztosan fejlődött tovább a nagy világban az eléje
torló akadályok ellenére is. Előítélet és maradi
felfogás, féltékenykedés és üldözés, megfélemlítés és

Biztosítást a legelőnyösebben

az **Első Romániai**
Temetést Biztosító
R. T.-nál (ezelőtt G. SZÁVA és A. SZÁVA)

köthet.

Brassó, Weiss Mihály-u. 35

Általános Hitelbank R. T.
Beaşov

fiókok:

TIMIŞOARA
ORADEA

anyagi szegénység akadályozhatták előhaladásában, de meg nem semmisíthették létében. Pedig az akadályokból és a létért való küzdelemből bőven jutott minden időben, s bizony részünk van még ma is azokban elég nagy mértékben. De meg nem lankadó egyházszeretettel és meg nem fogyatkozott hittel győzni fogjuk a harcot ezután is. Nem csüggeszt annak tudata, hogy aránylag még kevesen vagyunk. A történelem azt tanítja, hogy az igazság követőinek ez a sorsa. Egy pillanatig sem szabad feladnunk a reményt, hogy a hitigazság mellett való megmaradás megtart és előbbre segít. Ma már a világ minden részén ismeretes az unitárius eszme, a részekre nem osztható EGY ISTENSÉG hite s nyílt követőinek a száma a 20 milliót meghaladja, a velünk érző és gondolkozó emberek tömege pedig megszámlálhatatlan. Azt bizonyítja ez, hogy „a testet meg lehet ölni, de a lelket nem“, amint Jézus mondotta. Az eszme igazságát, a szellem munkáló erejét nem lehet sirba zárni; életet, jövőt kér, követel az a maga számára. Hiába akarná bárki is annak életét megfojtani, újtában feltartóztatni, jelentőségét gyöngíteni, igazságát elhomályosítani, célt nem érhetne. Emberi munka az isteni akarattal szemben a harcot sikerrel fel nem veheti.

Az újesztendő kezdetén gondolnunk kell erre s a jobb jövő hitét erősíteni önmagunkban. De gondolnunk kell arra is és ki kell emelnünk, hogy az igazi unitárius ember, szavaiban és cselekedeteiben, türelmes minden hitfelfogással és felekezettel szemben. Megbecsülni igyekezik mindenkinek a hitét, egyházát, vallásos meggyőződését, de a magáét mindenkiénél igazabbnak és tisztábbnak tartja. Mélyen meg van győződve arról, hogy az unitárius hitfelfogás a vallásos gondolkodás legelőrehaladottabb nyilvánulása. Azért nagyképűség nélkül nemesen büszke reá s ragaszkodik hozzá szíve utolsó dobbanásáig.

Enek a gondolkodásnak és meggyőződésnek kell megújulni és megerősödni az unitárius ember lelkében az újesztendőre való elindulás közben. A

lelki vezér és a hívő sereg, a tanult ember és az egyszerű földmives, kereskedő és iparos, gazdag és szegény ezt a tudatot kell kifejezésre juttassa egész magatartásában és minden megnyilatkozásában akárhol jár, akármilyen cselekszik.

Ilyen gondolkodás és megerősödött elhatározás mellett részekre oszthatja a sors keze az egyházat, elválaszthatja az egy hithez és anyanyelvhez tartozó unitárius embereket, meggyengülhet az egyház anyagiakban, szolgálói szenvedhetnek nélkülözést és aggodalommal nézhetnek a jövő elé, a bizonytalanság érzete nehezédket a hűvek lelkére, de amíg lesznek, akik az elhagyatottság érzetében és nehéz küzdelmek hordozása közben is kész szívvel és önfeláldozó hittel ismételik a Jézus szavait: „az én igám terhes, de gyönyörűsége“, mert Isten és a hitigazság ügyének a szolgálatában áll, addig az unitárius egyház él és teljesíteni fogja kötelességét a lelki élet terén. Amíg lesznek öntudatos unitáriusok, akik az eszmét a hivatás megérzésével képviselik, kikben az unitárius hiteszme fejlődni és erősödni fog, amíg a kikerülhetetlen csalódásokat és az azzal járó csüggedést önérzétes emberekhez méltóan tudjuk elviselni és meg nem rendűit hittel nézünk a jövőbe, addig az unitarizmus szelleme foglalkoztatni fogja a gondolkodást, terjedni és továbbmenni fog, hogy betöltsse hivatását, végezze feladatát a lelki világban.

Ez a tudat és meggyőződés vezessen mindnyájunkat a beállott újesztendőben és segítsen a reánk váró nehéz egyházi munkában.

Az „Unitárius Jövendő“ ezért fog dolgozni.

Szerkesztő,

Van hitünk egyházunk jövőjében és az unitárius gondolat erősödésében.

Az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv 14. fejezete alapján egy jellemző történetet ujtunk fel abból a célból, hogy erősítsük hitünket s mélyítsük az unitarins gondolkodást.

Pál apostol és társai, a Jézus tudományát hirdetve, úton vannak. Fáradhatatlanul keresik fel egyik községet a másik után. Megjelenésük nagy mértékben felkelti az érdeklődést mindenütt. Nagy bátorsággal és ékesszólással hirdetik a Jézus tanításait.

Utazásuk közben az apostol és társai egy Listra nevű városba érkeznek. Megérkezésüknek a hírére férfiak és nők, nagyok és kicsinyek sokan gyűlnek össze. Az apostol beszélni kezd előttük. Szavainak a hallatára az öröm és lelkesedés ereje mind jobban sugárzik a figyelő arcokon. Beszéde nemcsak érdeklődést kelt, hanem — amint lenni szokott — meggyőzi és magával ragadja a hallgatóságot. A

ALAPITVA 1823.

Scherg Vilmos és Társai

R. T.

POSZTÓ ÉS DIVATÁRU GYÁRA

a legfinomabb és leg-tartósabb uri- és női divatszöveteket gyártja.

LERAKATOK:

Brassó, Temesvár, Kolozsvár

hallgatók között van „egy a lábaival tehetetlen ember.“ Ma ugy lehetne mondani, hogy testi és lelki beteg. Ez az ember még a többinél is nagyobb figyelemmel hallgassa az apostol szavait, aki szokatlan erővel viszonzozza a reászegzett tekintetet. Az apostol, aki már annyi arcról olvasta le azt, ami a lelket foglalkoztatja, most azt olvassa ki ennek az embernek a szeméből és eltagadtatásából, hogy van hite.

A beszéd is talán éppen a hit nagy hatalmáról, hegyeket elmozdító, megtartó és ujjászülő erejéről szól. Látszik, hogy ez az ember hiszi az ő meggyógyulását. Mikor az apostol felismeri azt a nagy hitet, mely annak a beteg embernek a lelkében lakik és csupán arra vár, hogy valaki életre hívja és alkotó erővé tegye, akkor szavainak ujjáteremtő erejével szól hozzá: „Állj fel a te lábaidra!“ A beteg lelki erőt nyert, felállott és járt.

Ezt a jellemző történetet, mely a hit csodálatos erejéről szól, ujtjuk fel. Felujtjuk azért, mert érezzük, hogy arra a nagy tanulásra, mely abból kicsendül, hogy akinek van hite: meggyógyul, megerősödik, lelki erőt nyer s a világi nyomorúságok dacára is győzedelmeskedik, — nekünk is szükségünk van.

A Jézus eszméiről, az apostolok lelkesedéséről nem egyszer beszélünk. Hitünknek az igazságára és szépségére a meggyőződés erejével sokszor hivatkozunk. Azonban érezzük azt is, hogy unitárius hitvilágunk igazsága, bár az egész világon terjedőben van, sok helyen még csak a kovász szerepét tölti be. A haladás és felvilágosodás szelleme még csak egyengeti az utat a napfény és a szabad levegő számára a lelki világban; még csak mutatja az utat ahhoz a vallásos igazsághoz, amely érthetőséget, nyíltságot és őszinteséget kíván; a lelkekben még csak forrong láthatatlanul a vágy a hitigazság után, még csak foglalkoztatja és érleli a vallásos gondolkozást, hogy megkelessze annak tészáját s egy nem gondolt pillanatban, mint a megkelt tészta a dagasztó tekenőből, az igazság ereje a gondolkozás forrongó világából kilépjen és hódító utra induljon.

Több helyen, ahol a vallásszabadság szelleme nagyobb akadály nélkül működhetett s még ott is, ahol ellenzésre talált, már századok óta gyönyörködnek az unitárius hiteszme tisztaságában, igazságában és szépségében azok, akik korukat messze megelőzve, a Jézus tiszta szellemét fel tudták fogni, a keresztény gondolat mélységébe tudtak hatolni s annak őszintén emberi célkitűzéseit meg tudták érteni. Nem hiába lett szállóigévé a Dávid Ferenc meggyőződése, hogy „az igazságot utjában feltartóztatni nem lehet“, mert abból a vallásos gondolkozásból melyet unitáriusnak nevez és ismer a világ, mely a Jézus szellemét legőszintebben juttatja kifejezésre, mind többen táplálkoznak, meritenek hitet és erőt. Mégis kétségeink vannak, vajjon elég odaadó-e a mi munkánk arra, hogy a lelket, mely

„éltet és megelevenít“, életre hívjuk önmagunkban hitünk követőiben s általában az eszméink iránt érdeklődő embertársainkban; hogy az unitárius gondolat igazságát, melynél tisztábbat mindmáig nem ismer a hitvilág, minél több lélekben meggyökereztessük és annak lendületet adjunk ezekkel a szavakkal: „állj fel a te lábaidra egyenesen“, vagy más szóval: légy öntudatos akkor is, amikor a vallás kérdéseiről van szó, amikor a hitigazságról kell bátran bizonyosságot tenni, amikor nyilvánosan is meg kell mutatni, hogy „sem magasság, sem mélység, sem jelenvalók, sem következők el nem szakíthatnak“ hitunktól és egyházunktól. Reá tudunk-e mutatni hitünk építő, megnyugtató és győzhetetlen erejére figyelmet ébresztő elég súllyal?

Az emberek között való forgolódásunkban, a hitigazságért vívott küzdelmeinkben, a tisztán jézusi alapon nyugvó unitárius gondolat hirdetése közben nem egyszer kell látnunk, hogy közöttünk is hány tehetetlen ember van, aki lelkileg beteg, gyöngy, kényelmes vagy közönyös, aki sohasem tudta megérezni, hogy milyen nagy kincs a hit, milyen megfizethetetlen érték rejlik az öntudatos vallásos gondolkozásban; nem tudta megérezni, mert tudatlanság vagy elfogultság, félrevezetés vagy hibás nevelés, vagy egyéb gátlás nem engedték, hogy a világosság és igazság utat nyerjen gondolkozó lelkéhez. Midőn azonban hallja a beszédeket, melyeket füle még nem hallott; mikor homályos lelkében derengeni kezd a világosság, melynek a fényét ő még nem látta: akkor a hit csodálatos ereje foglalja el egész lényét; szeme, arca, tekintete azt mondja, egész lénye azt beszéli, hogy most már ő is tud hinni. Tud hinni abban, hogy közönyös, elégedetlen, kétségek közt élő lelke megtalálhatja azt, ami egészen hiányzott neki; hogy ujjászületésben lehet része; hogy az igazságot ő is megismerheti s a lelki élet szépsége őt is várja. . . Oh ilyenkor, mikor a kovász már elvégezte a lélek mélyén a maga munkáját, mikor a lelki élet már meg van érve az átalakulásra, a tisztább vallásos igazság befogadására, — tudunk-e úgy szemébe nézni a reánk figyelőnek, hogy annak akarata, elhatározása megerősödjék és tetté váljék; tudjuk-e a fölébredt figyelemnek és érdeklődésnek azt mondani, hogy: „állj fel egyenesen a te lábaidra“; dobd el magadtól a közönyt, mely elhomályosítja lelked szép világát s érzéketlenné tesz minden jó és nemes iránt; szabadítsd meg magadat a kétségtől, amely állandóan nyugtalanítja és elégedetlenségben tartja a lelkedet; vizsgálj meg józan értelemmel, hogy mit miért hiszel s hitvilágod mennyire egyezik felszabadulásra vágyó lelked meggyőződésével; gondolkozzál nyílt ésszel, keresd az igazságot kitartással; legyen vége annak, hogy vallásos külsőség, meggyőződés nélküli gondolkozás vagy éppen szemfényvesztés alkossa hitvilágod lényegét; vedd s mélyre gondolkozásod hálóját s tápláld hozzá illendő eleddel a lelkedet. . . , akkor, akkor követője leszel

Jézusnak, de egyszersmind unitárius a szived mélyéig; akkor uralkodóvá lesz benned is és szemeidből, nézésedből, egész magatartásodból sugározni fog a hit, hogy meg tudsz gyógyulni, meg tudsz erősödni, a közöny és kétség világából ki tudsz emelkedni, hogy követője tudsz lenni a legtisztább vallásos gondolkodásnak, az unitárius hitestménynek, amelynek ma már olyan sokan követői és meggyőződéses hivei,

Igen, sokan vagyunk és mind többen leszünk, de vajjon mindnyájan elég erősek és öntudatosok vagyunk-e hitünkben? Félek, hogy kissé elbizakodottak vagyunk abban a tudatban, hogy hitünk igazsága magától is utat tör a lelkek felé és jövője biztos. Én is hiszem, hogy az unitárius hitfelfogás a hit csodálatos erejével utat tör magának és biztató jövővel kecsegtet, ha őszinte odaadással, meg nem lankadó erővel és a meggyőződés bizonyágtételével munkásai vagyunk. Vizsgálja csak akárki az unitárizmusnak a lényegét vagy nézze a történetét meg kell látnia a benne rejlő jövőt. Ehhez azonban az is szükséges, hogy legyenek prófétái és apostola. Hitfelfogásunk tisztasága, szépsége és igazsága megmutatta már, hogy milyen könnyen megtudja hódítani a sziveket, ha szabad utat engednek neki; megmutatta akkor, mikor Dávid Ferenc lelki lobogója alatt a kereszténység igazi, tiszta szellemét az emberiségnek visszaadta. Századokon át féltékenységnek, kisértésnek és méltatlan támadásoknak, lelki megrázkódtatásoknak és anyagi romlásnak, bosszúnak és üldözéseknek volt kitéve, de életét fenntartotta és az élethez való jogát hihetetlen nyomorgatások és szorongatások között is bebizonyította. Megmaradt nemcsak kovásznak a vallásos gondolkodás fejlődő világában, hanem a mustármagból fejlődött olyan élőfának bizonyult, melynek egyre erősödő ágaira az ég madarai, a haladás és fejlődés szelleme reászállhatnak, megpihenhetnek és jól érezhetik magukat. Mikor a haladást megállítani akaró maradiság szelleme azt hitte, hogy az utjában álló hihetetlenül megsemmisítette, az unitárius vallásos gondolkodás a benne lakozó erőnél fogva, mint a hamvaiból is életrekelő Főnix madár, mint az önvérével táplálkozó Pelikán, talpraállott, fölállott egyenesen a lábaira s „megfogyva bár, de törve nem“, ment tovább, hogy rendre mind jobban betöltsék természet szerű hivatását, hogy legyen a föld sava és a világ világossága.

Mégis mintha sokszor a nemesebb elégedetlenség nyugtalanságával úgy éreznők, hogy többre hivatott unitárius hitvilágunk a lábával tehetetlen emberhez volna hasonló; mintha egyházi életünk nem mutatna eléggé eleven szellemet s vallásos gondolkodásunkra a folytonos megújulást és lendítő erőt nélkülöző mozdulatlan sulya nehezednék, ami sokakra lankasztólag hat. Egyházunknak a létért való küzdelmét szem elől téveszteni egy pillanatig sem akarjuk, de hogy a hitünkben rejlő természetes erőt alkalmas és alkalmatlan időben minél hatható-

sabban életre hívjuk és hirdessük, szükségesnek látjuk minél gyakrabban és hangosabban belekiáltani egyházi életünkbe: „állj fel egyenesen a te lábaidra“, mutasd meg erődöt, mert szellemednek hivatása van a lelki életben. Szükségesnek érezzük eszméltetni a lelkeket arra, hogy aki az unitárizmusnak akár a lényegét kutatja, akár a történetét tanulja ismerni, látnia kell, hogy van életerő benne s nem hiába-való a hit a jövőjében.

Én hiszem, hogyha ezt az erőt minden unitárius igyekszik meglátni, mint egykor Pál apostol a lábával tehetetlen emberben, s arra a hitigazság után őszintén vágyódóknak a figyelmét reáterelni, akkor ez a hit erőt ad a küzdelemre és bizni tanít. Akkor harcolhat hitvilágunkkal szemben a féltékenység szelleme és ellenünk támadhat a hatalom ereje, próbára tehet az élet és gyötörhet kiméletlen módon, reánk szakadhat újabb és újabb elhordozhatatlannak látszó nyomoruság, életünkre nehezedhetik újabb testi és lelki aggodalmaknak a sulya, de el nem esünk s ha igen, akkor is talpra állunk és tovább küzdünk, mert van hitünk s ott él lelkünk mélyén az örök biztatás: „ha Isten velünk, nem lehet senki ellenünk“. Amíg a lélek kész, legyen bár a test erőtelen, fölegyenesedünk és tovább megyünk abban a tudatban, hogy „az Ur gondot visel“.

Ezt beszéli nekünk az, ha az unitárius hitvilágról és vallásos felfogásról gondolkozni kezdünk. Ezt az erőt, bizalmat és lelkesedést szeretnők minden lélekbe átönteneni, hogy a hitbuzgóságot növeljük, erőt adjunk, az unitárius öntudatot tápláljuk.

Oh bár ez a néhány szó is hozzájárulna ahhoz, hogy életünkön meglátszodjék s tetteinkben kifejezésre jusson, hogy van hitünk önmagunkban, unitárius egyházunk erősödésében és jövőjében, van hitünk az unitárius gondolat előmenetelében és győzelmében.

Kovács Lajos.

Biztosítástok életeteket
és vagyonotokat a

FRANCA ROMANA

Ált. Bizt. R. T.-nál

Ügynökségek az ország

minden fontosabb városában.

Felvilágosítások a biztosítás minden ágában:
Brassó, Tehénpiac 1.

Miért járok az unitáriusok istentiszteletére ?

(Az unitárius hitfelfogás ismertetése.)

Előbbi számunkban elmondottuk az előzményeket, melyekben egy nem unitáriusnak született ifjú ember megmagyarázta, hogy ő miért jár az unitáriusok istentiszteletére. Az alábbiakban a megnevezett forrás alapján a hitbeli megokolást adjuk a a feltett kérdésre.

Először is azért járok az unitárius istentiszteletre, mert úgy látom, hogy az unitáriusok lényegtelennek tartanak, sőt elvetnek minden emberi hitformát és mint igaz protestánsok, csak a bibliát fogadják el a keresztény hit alapjául és abban a józan ész szerint magyarázva elég szabályt találnak a jó és igaz élet folytatására.

Másodszor unitárius istentiszteletre megyek azért, mert ott megtanultam, hogy a háromság tanának, mely elmémet annyiszor megzavarta, a bibliában semmi alapja nincs. Ellenben az Isten oszthatatlan egységét számtalan bibliai hely tisztán, világosan és határozottan bizonyítja. Ilyenek pl. „Ami Úrunk, Istenünk egy Isten“ (V. Mózes VI. 4. I. Kir. VIII. 6. Ján. 17. 3.); „Nálamnál több Isten nincs“ (Ézs. 45. 5.); „Csak egy Isten van“ (I. Kor. VIII. 6.); „Mert egy az Isten, és nincsen más ökövüle“ (Márk XII. 32.) stb. Oly tisztán és világosan bizonyítja a biblia számtalan helye az Isten egységét, hogy csaknem lehetetlen az ellenkező véleménynek az okát megfejteni. Nekem úgy tetszik, hogy amíg a keresztény vallás e megrontása meg nem szűnik, addig hiába hirdetjük az evangéliumot azoknak is, akik nem tartoznak a keresztények közé. Mert nehezen lehet megérteni azt, hogy az Istenség három személyből áll s mind a három örök Isten. és a biblia mégis azt tanítja, hogy „csak egy Isten van.“ Észfölköti dolgok lehetnek igazak, de észellenes dolgokat, t. i., hogy a három egy és az egy három, igazaknak elhinni nem tudok.

Harmadik okom az, hogy az unitáriusok nem fogadják el az eredendő bűn népies tanát, amely az Isten jóságával és szeretetével nem egyeztethető össze. Nehány bibliai hely félremagyarázásán alapszik az. Az ó- és újtestamentum általában az ellenkezőről beszél. Az eredendő bűn védői az állítják, hogy Ádám bűne miatt Isten mindnyájunkat végtelen pokoli kinokra vet, még ha mi magunk bűnt nem is követtünk el. Az unitáriusok ellenben azt mondják, hogy a biblia e tant nem tanítja. Abban ezt olvassuk: „amely lélek vétkezik, annak kell meghalnia“ (Ezek. XVIII. 4.); „a fiu nem viseli atyjának álnokságát; az igaznak önmagán léssen az ő igazsága és a hitetlen magán léssen az ő hitetlensége“ (Ezek. XVIII. 20.). Ilyen értelemben szól Pál apostol is; „mindenkinek megvan a maga hordozni

való terhe“. „Ne tévelyegjete! Az Isten nem csufoltatik meg. Valamit ember vetend, azt aratja“. (Gal. VI. 5—7.) Ugyancsak Pál apostol mondja, az Isten igazságos ítéletéről szólva: „Ki megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint“. (Rom. II. 6.) Ezekkel szemben megállhat-e az a tanítás, amely az apa bűnéért a fiakat örök büntetésre kárhoztatja? Valóban bámulatos, hogy e tan még a mai felvilágosult korban is támogatókra talál!

Negyedik okom az, hogy az unitáriusok annak a tannak a téves és bibliaellenes voltát világosan bebizonyítják, hogy az Isten az emberiségnek bizonyos számát boldogságra előre kiválasztotta, a többiek pedig örök pokoli kinokra kárhoztatta anélkül, hogy földi magukviseletére tekintettel lenne. — Egy ilyen tan csak tiszteletlenséggel illetheti Istent, s az evangélium hirdetését haszontalan munkává teszi. Lerombolja Istennek szerető tulajdonságait, szentségét és igazságosságát s úgy tünteti fel őt, hogy amidőn „minden embereket idvezíteni akar“ (I. Tim. II. 4.) — ugyanakkor a nagy többséget végtelen nyomorra kárhoztatja. De e tan tiszteletlenséggel illeti Jézust is. Mert ha e tan igaz, akkor mire valók voltak Jézusnak és az apostoloknak tanításai, intései? Miféle célt akartak ezekkel elérni? Miért hívták és biztatták a népet megtérésre, tudva, hogy a megbánás sem adhat nekik előnyt, boldogságot, mert elkárhozásuk már születésük előtt előre el volt rendelve, és pedig visszavonhatatlanul? Avagy a mi nagy Mesterünk népámító lett volna? Mit jelentettek könnyei, melyeket Jeruzsálem közelgő pusztulásának gondolatára hullatott? Az őszinteség és tiszta érzelem könnyei voltak-e azok, amint az unitáriusok hiszik, vagy csupán a színlelés? Hisz ha az előreelrendelés tana igaz, akkor Jézusnak tudnia kellett volna, hogy tanításainak, intéseinek a zsidók hasznát nem vehetik, ők meg nem térhetnek akarva sem, mert ez így volt elrendelve. Hogy az előreelrendelés tana ellenkezik a szentírással, azt számtalan bibliai hely bizonyítja. Ilyenek pl.: „nincs személyválogatás Istennél“. (Rom. II. 11.) „Bizonynyal látom, hogy az Isten nem személyválogató, hanem minden nemzetben kedves neki, aki őt féli és igazságot cselekszik“. (Csel. X. 34.) „De te Uram irgalmas vagy s hajlandó a kegyelemre, késedelmes a haragra, nagy kegyelmességű és igazságú“. (Zsolt. 86. 15.)

Végül, az unitáriusok visszautasítják a kien-gesztelés vagy eleget-tevés tanát is. E tan az eredendő bűn téves tanának a következménye. Védői azt mondják, hogy miután Isten Ádám bűnéért az ő utódait is vád alá helyezte s miután e bűnért megbocsátani teljes elégtétel nélkül hajlandó nem volt: az ő fia, az Istenség második személye fizette le az egész emberiség helyett a büntetést és így kegyelmet nyert ama kevesek számára, kiket Isten önmagának népeiül kiválasztott. Az unitáriusok

szerint az a tan, hogy Isten egy alma megevéséért az egész világot örök halálra kárhoztatta, s csak az ő fiának kiontott vére által lett kiengesztelve, — ellenkezik a szentírásokkal. Mert a szentiratokban úgy van feltüntetve, mint aki gyönyörködik a kegyelmen s kész megbocsátani mindazoknak, akik bűneiket megbánva megtérnek s életüket megjavítják. Pál apostol szerint „Isten kegyelmi ajándéka az örök élet“ (Rom. VI. 23.), — ha „ajándék“, akkor azt megvásárolni nem kellett stb. stb.

Ezeket hallotta és tanulta az ifju az unitárius templomban, melyek kétségek között vergődő lelkét egészen megnyugtatta. mintahogy a józan gondolkozás és tiszta hitfelfogás szokta. Szavait így fejezte be: Ilyen érveket és igazságokat hirdetnek az unitáriusok. Azt mondják, hogy 3500 olyan hely van a bibliában, melyek az ő elveiket határozottan kifejezik, míg a háromság-hívők alig hozhatnak fel néhány látszólagos bizonyítékot. Ilyeneknek ismervén meg az unitáriusokat, örömmel járok el Istentiszteletükre; kész szívvel csatlakozom egyházukhoz, óhajtván, hogy mások is ezt tegyék.

Közöljük a fenti fejtegetéseket azért, hogy unitárius testvéreinknek alkalmat adjunk a gondolkozásra a vallás kérdéseiről s másokat is arra buzdítsunk. Magunk legjobb meggyőződésünk szerint teljes erővel hirdetjük az egy és megoszthatatlan Istenről és az ember tökéletesedési lehetőségéről való felfogásukat. Hisszük, hogy aki a józan ész és igazságra való törekvés villágossága mellett vizsgálja az unitárius vallás eszméit, elkerülhetetlenül e vallás követője lesz.

Közli: KOVÁCS LAJOS.

S Z E M L E.

Olvasóinknak nyugodalmas és békességes ujesztendőt kívánunk.

Egyházi Főtanács.

A magyar unitárius egyház évi főtanácsi gyűlését január hó 12-én és a következő napokon tartja Kolozsvárt, vagyis amikor lapunk éppen szétküldésben van. Ennek a főtanácsi gyűlésnek a rendes egyházközigazgatási, gazdasági, tanügyi és pénzügyi stb. jelentések mellett nevezetesebb tárgya az erdélyi és magyarországi unitárius egyház egyesülésének hivatalos megerősítése s a püspök és főgondnok választó zsinat helyének és idejének meghatározása. Ugy hírlik, hogy a zsinat tartását Debrecenbe tervezik.

Uj lelkész Magyarzsákodon.

A bécsi döntés után Péterffy Mihály magyarzsákodi lelkész állását elhagyta és magyar területre távozott. Helyébe az egyházi főhatóság a hivek közmegegyez-

vására Szathmáry Géza, volt aranyosgyéresi lelkész nevezte ki. A vallásos, hitbuzgó és egyházszerető magyarzsákodi hiveknek nagy napjuk volt 1940. dec. 22-ike, amikor új lelkészük beköszöntött. A templom zsufolásig megtelt. Az új lelképásztor alapos készütségről és a lelkési hivatás átérzéséről tett bizonyosságot beköszöntő beszédével. A hivek nagy meglepéssel és örvendező szívvel fogadták új lelképásztorukat, akinek nemcsak a templomi szolgálat és a hivek lelki gondozása, hanem a felekezeti iskola fenntartása és a jövő nemzedék megfelelő vallásos nevelése is feladatát fogja képezni. A beiktatást Nagy Béla segesvári lelkész végezte esperesi megbízás alapján tartalmas alkalmi beszéddel.

Uj templom Székelymuzsnán.

A székelymuzsnai egyházközség lélekszámánál fogva a kisebbek közé tartozik, de hitbuzgóságánál és áldozatkészségénél fogva az első között foglal helyet. Erre mutat az, hogy omladozó temploma helyett közelebről újat épített, hogy hitünk szerint az Egy Igaz Istent szép és gyönyörűsége helyen imádhassa. Az új templom ünnepélyes megnyitása nagy érdeklődés mellett a karácsony előtti időben történt. Isten áldása legyen az új templomon és a hozzátartozó buzgó és áldozatkész egyháztagokon.

Beteg lelkész gyógyulása.

Őszinte rőszvétellel hallottunk annak idején Török Mihály alsórákosi lelkésztársunk betegségéről. Most örömmel értesülünk szerencsés felgyógyulásáról és szolgálatba állásáról. Isten tartsa meg helyreállott egészségét szolgálata buzgó teljesítésére és családjá boldogítására.

Megüresedett lelkési állás.

Az aranyostordai egyházkörhöz tartozó csegezi egyházközségben a lelkési állás Székely Sándor lelkész lemondása és Magyarországra optálása következtében megüresedett. Az egyházi főhatóság és a hivek egyetértése alapján Halmágyi Pál brassói segédlelkésznek a csegezi egyházközségbe való kinevezése biztosnak látszik. Ha a terv tényleg valóra válik, a csegeziek szerény, komoly gondolkozásu és kötelességtudó lelképásztort kapnak.

Bedő Ferencné halála.

Bedő Ferencné, nyug. járásbíró és a felsőfehéri egyházkör érdemes felügyelő gondnokának felesége. szül. Szinte Karolina, élete 61-ik s házassága 42-ik évében december 28-án csendesen örökre elaludt, amint a szomorú jelentő mondja. — A családnak a lelke volt. Elcven természetü, szüntelenül tevékeny a családi körben éppen úgy, mint az egyházi és társadalmi életben. A fogarasi egyházközség megszervezésében, templomépítésében és azutáni fenntartá-

sában áldott lelkű férje mellett igen nagy része volt neki. Nemcsak a családé a veszteség, hanem az egyházközségé is. Fogaras népe nagy részvéte mellett temették el. Férjén kívül gyermekei: Bedő Juliska és Kelemen Imre oklándi lelkész neje, Bedő Boriska, valamint unokája: Kelemen Csongorka gyászolják. A szomorú jelentőn testvére, vitéz Szinte Gábor csendőrezredesnek neve is szerepel. Ugy halljuk őt egy nappal hamarabb temették Magyarországon. Együtt érzünk a családdal a veszteség fájdalmában s őszinte szívvel kívánunk lelki erőt a nagy veszteség elhordozására s vigasztalást Istentől,

Olcsó példányok a nép számára.

Belföldi falusi egyházközseinkbe a nép számára az Unitárius Jövendőből ettől a számtól kezdve egyelőre a téli időszakban olcsó példányokat nyomattunk s küldünk szét lelkésztársaink címére 5 lej árban, mely összegből 1 lej az elárusítóé. Szeretettel kérjük lelkésztársainkat, hogy az eladásról gondoskodni s az eladott példányok árát a szerkesztőségbe juttatni sziveskedjenek. Nehány olyan helyre is küldünk, ahonnan körlevelünkre nem érkezett válasz. Ha valaki népe és az unitárius gondolat érdekében a lap tartalmának megismerése után sem volna hajlandó az ügygel foglalkozni, vagy ha el nem helyezhető példányok maradnának, sziveskedjék azokat a hivek között ingyen kiosztani. A szives fáradságért hálás köszönetet mondunk.

Előfizetési tájékoztató.

Az Unitárius Jövendő előfizetési ára 1940. szeptemberig 100 lej, illetve 4 pengő. 1940 szeptember-től 1941 december végéig 130 lej, illetve 5 pengő. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy az előfizetési díjat, az esetleges hátrálékkal együtt az alább megnevezettekhez mielőbb megküldeni sziveskedjenek:

Romániában a szerkesztőség címére. A visszatartott erdélyi területeken Hadházy Sándor egyházi pénztáros kezéhez, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 12 szám alá. A Nagyváradon tuli területen az „Unitárius Iratmisszió” vezetője, Ujváry László urhoz, Budapest, V., Koháry-u. 4 sz.

Kolozsvárt az előfizetési díjakat Szabó László tanárjelölt szedi be.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, hogy kérésünket figyelembe venni s azt mielőbb teljesíteni sziveskedjenek.

A lakásváltozás sürgős bejelentését tisztelettel kérjük.

Kérés!

Szeretettel kérjük lelkésztársainkat, illetve olvasóinkat, hogy az egyházközség életében és területén történt nevezetesebb eseményekről, jótékony csele-

kedetekről, hivatali előléptetésről, kiválóbb személyek elhunytáról stb. szerkesztőségünket értesíteni sziveskedjenek, hogy arról az unitárius nagyközöniséget tájékoztatni tudjuk.

Feljegyzések Lessingről.

(Tallózás olvasás közben.)

Lessing és Kant a régi kor racionalizmusa és az új kor idealizmusa határvonalán állanak.

Lessing az isteni kijelentést folytonosnak, az emberiség nevelésének ismerte fel.

Reimarus támadást intézett a kereszténység s különösen a feltámadás ellen. Iratait Lessing kiadta egyebek között azzal a megjegyzéssel, hogyhasznos is hasznos a méreg, de hasznos hogy ismerik.

Lessing óhajtja, hogy minden ember értelmesen gondolkozzék a vallás felől.

Örvend, ha a világ felvilágosodni akar.

Kikel az ortodoxia és az újmódi papok ellen. Erre vonatkozólag az a véleménye, hogy nem azt kell megfigyelni, amit az új teológusok eldobni akarnak, hanem amit helyébe tenni akarnak.

Vásároljon az
ELEKES
könyv és
papirüzletben.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Braşov, Str. Dr. Babeş 1 sz.

hova a lappal kapcsolatban minden megkeresés, közlemény és pénzüsszeg küldendő.

Kérjük munkatársainkat, hogy a lapba szánt munkát vagy egyéb közleményt a hónap 5-éig szíveskedjenek a szerkesztőségbe juttatni.

Naps

visér Dr. Szabó Gyula
kiv. köv. mélt. tan. elnök
Budapest.

viii. ill. ö. ú. 66/a.

Ujváry.